

Nr 54

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1970/71 i vad avser arbetsmarknad m. m. jämte motioner.
(3:e avd.)

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1, bilaga 13 (punkterna B 1—B 12, s. 16—142 i utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 januari 1970) föreslagit riksdagen att

1. yttra sig över ställningstaganden i anledning av statskontorets utredningsförslag rörande arbetsmarknadsverket och arbetsmarknadspolitiken,

2. godkänna den i statsrådsprotokollet förordade ändringen av grunderna för flyttningsbidrag, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

3. godkänna de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna av grunderna för näringshjälp m. m. samt bidrag och lån till anskaffning av motorfordon för handikappade, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

4. godkänna de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna av grunderna för utbildningsbidrag, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

5. godkänna de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna av grunderna för bidrag till driften av arbetsprövningsavdelningar och träningsverkstäder, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

6. medge att Kungl. Maj:t får bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1970/71 besluta om avskrivning av sådan lånefordran, uppkommen inom arbetsmarknadsverket, till belopp om högst 3 000 kr., beträffande vilken antingen omständigheterna ger vid handen att vederbörande inte kan betala sin skuld och enligt styrelsens bedömning ingen eller ringa möjlighet föreligger att i framtiden ta ut betalning eller också åtgärder för att bevaka och driva in fordringen bedöms förenade med arbete och kostnader i sådan utsträckning att åtgärderna inte är ekonomiskt lönande, allt under förutsättning att sådana åtgärder ändå inte anses påkallade av andra än ekonomiska förhållanden,

7. medge att beslut om bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade under budgetåret 1970/71 meddelas intill ett belopp av 25 000 000 kr.,

8. bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om ökning av den under 7 upptagna ramen för budgetåret 1970/71,

9. på driftbudgeten under elfte huvudtiteln för budgetåret 1970/71 anvisa
- a. till Arbetsmarknadsstyrelsen ett förslagsanslag av 43 100 000 kr.,
  - b. till Arbetsförmedlingen ett förslagsanslag av 171 600 000 kr.,
  - c. till Allmänna beredskapsarbeten m. m. ett reservationsanslag av 380 000 000 kr., varav förslagsvis 100 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
  - d. till Särskilda beredskapsarbeten m. m. ett reservationsanslag av 450 000 000 kr., varav förslagsvis 50 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,
  - e. till Förläggningsbyggnader m. m. ett förslagsanslag av 32 500 000 kr.,
  - f. till Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
  - g. till Arbetsmarknadsutbildning m. m. ett förslagsanslag av 505 000 000 kr.,
  - h. till Kontant stöd vid arbetslöshet ett förslagsanslag av 226 000 000 kr.,
  - i. till Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,
  - j. till Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.,
  - k. till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade ett förslagsanslag av 75 000 000 kr.
  - l. till Vissa kostnader för vapenfria tjänstepliktiga ett förslagsanslag av 12 700 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande motioner, nämligen *dels* de likalydande motionerna *I: 5* av herr Helén m. fl. samt *II: 7* av herr Gustafson i Göteborg m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att inkomstprövningen av omskolningsbidrag mot makes inkomst upphör,

dels de likalydande motionerna *I: 49* av herr Johan Olsson m. fl. samt *II: 56* av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående möjligheterna att, för motverkande av obalansen på arbetsmarknaden och i samråd mellan näringslivet och berörda organisationer, bygga upp en effektiv förmedlingsverksamhet för arbetsobjekt,

dels de likalydande motionerna *I: 51* av herr Werner samt *II: 58* av fru Marklund m. fl. vari föreslagits att riksdagen måtte besluta

1. att grundbidraget vid arbetsmarknadsutbildning bör utgå med 650 kr. per månad,
2. att bostadsbidraget till den som inte har fast bostad bör utgå med 225 kr. per månad oavsett dyrortsgrupp,
3. att barntillägget bör utgå med 120 kr. per månad och barn under 16 år, samt

4. att bortavistelsebidrag på grunder som AMS föreslår i sina petita bör utgå med 450 kr. per månad,

dels de likalydande motionerna I: 81 av herr Österdahl samt II: 95 av herr Westberg i Ljusdal vari hemställda att inlösen av egnahem i samband med flyttning av arbetsmarknadsskäl skall ske efter särskild värdering av länsbostadsnämnden i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag,

dels de likalydande motionerna I: 122 av herr Karl Pettersson m. fl. samt II: 133 av herrar Petersson i Gäddvik och Nilsson i Agnäs vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om bestämmelser, som gör det möjligt att, i större utsträckning än vad som blivit fallet, utföra skogsvårdande och sysselsättningskapande åtgärder i Norrlands inland för att ge svårplacerad och ortsbunden äldre arbetskraft sysselsättning,

dels de likalydande motionerna I: 134 av herr Kaijser m. fl. samt II: 152 av herr Werner m. fl. vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1. att översyn göres av formerna för s. k. halvskyddad verksamhet så att det blir ett arbetsgivarintresse att aktivt medverka i större utsträckning än nu,

2. att översyn göres av reglerna för statsbidrag för skyddad respektive halvskyddad verksamhet med syfte att samordna dem för att underlätta övergången från skyddat arbete till halvskyddat, samt

3. att arbetsmarknadsstyrelsen får i uppdrag att i samarbete med företrädare för arbetsmarknadens parter samt medicinsk, teknisk, psykologisk och administrativ sakkunskap skyndsamt utreda härmed sammanhängande detaljfrågor och inkomma med förslag till serviceorganisation för en så utökad verksamhet,

dels de likalydande motionerna I: 136 av herr Erik Olsson m. fl. samt II: 154 av herr Wikner m. fl. vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att föreskrifterna beträffande försöksverksamhet med inlösen av egnahem och bostadsrättslägenheter ändras så, att särskild värdering skall kunna göras av länsbostadsnämnd i sådana fall där taxeringsvärdet uppenbarligen icke ger ett rimligt inlösningsvärde,

dels de likalydande motionerna I: 199 av fru Landberg m. fl. samt II: 234 av fröken Sandell m. fl. vari hemställda att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt översyn av bestämmelserna angående reducering av genom arbetsmarknadsverket utgående omskolningsbidrag,

dels de likalydande motionerna I: 285 av herr Bohman m. fl. samt II: 319 av herr Holmberg m. fl. i vad avser hemställda

1. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att den av departementschefen aviserade översynen av arbetsmarknadsstyrelsens organisation måtte företagas av en parlamentarisk utredning med representanter även för arbetsmarknadens parter,

2. att riksdagen måtte uttala att frågor om inskränkning i arbetsförmedlingens service till företag med hög personalomsättning icke får delegeras till länsarbetsnämnd utan skall handläggas av arbetsmarknadsstyrelsen,

3. att ökad arbetsmarknadsutbildning kommer till stånd inom företagen, samt

4. att undersökningar i syfte att ge bättre kunskaper om underlaget för och verkningarna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna kontinuerligt redovisas för riksdagen,

dels de likalydande motionerna I: 293 av herr Werner samt II: 321 av fru Ryding m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om

1. att anvisningar meddelas till arbetsmarknadsstyrelsen om förbättringar av arkivarbetarlönen i överensstämmelse med vad i motionerna förordats, samt

2. att riksdagen för anslag till arkivarbeten måtte anvisa ett till 103 000 000 kr. uppräknat belopp och att reservationsanslaget under B 4, punkt c för budgetåret 1970/71 i motsvarande grad uppräknas till 470 000 000 kr. samt i övrigt enligt förslaget i propositionen,

dels de likalydande motionerna I: 351 av herr Helén m. fl. samt II: 389 av herr Gustafson i Göteborg m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte

A. besluta

1. att under anslaget B 2. Arbetsförmedlingen utöver vad departementschefen förordat anvisa medel för 50 tjänster avsedda för arbetsvård och yrkesvägledning,

2. att medge ersättning för månatlig hemresa för familjeförsörjare under de första sex månadernas anställning på annan ort, varvid ersättning utgår för flygresor i de fall enkel tågresa mellan den nya anställningsorten och hemorten uppgår till minst 50 mil samt vid resa till och från Gotland,

B. hos Kungl. Maj:t begära

1. ändring av reglerna för flyttningsbidrag vid anställning på annan ort med innebörd att respenning även skall kunna utgå till nyutexaminerade, som ej kan få lämplig anställning på studie- eller hemorten,

2. ändring av bestämmelserna för inlösen av egna hem med syfte att möjliggöra inlösen till verkliga värdet i enlighet med vad i motionerna anförs,

3. en samlad översyn av utbildningsbidragens storlek och utformning,

4. att inkomstprövningen av omskolningsbidragen mot makes inkomst upphör,

5. förslag om statsbidrag till företagsutbildning i enlighet med i motionerna angivna regler, samt

6. att 1971 års riksdag förelägges förslag till program för forskning och utvecklingsarbete rörande arbetsmarknadspolitiken,

dels de likalydande motionerna I: 356 av herr Johan Olsson m. fl. samt II: 786 av herr Löfgren m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta

att statsbidrag må kunna utgå till kommuner som i form av statskommunala beredskapsarbeten eller på annat lämpligt sätt uppför lokaler för hantverks-, industri- och serviceföretag i syfte att främja en utvecklad lokal service samt större valmöjligheter och en rikare tillgång på arbetstillfällen,

dels de likalydande motionerna I: 361 av herr Österdahl m. fl. samt II: 759 av herrar Gustafsson i Stenkyrka och Franzén i Träkumla vari hemställtts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla att arbetsmarknadsstyrelsen erhåller bemyndigande att besluta om beredskapsarbeten i tätorter på glesbygden avseende ny-, till- eller ombyggnad av industribyggnader, turistanläggningar samt hotell och pensionat enligt i motionerna angivna riktlinjer,

dels de likalydande motionerna I: 478 av herr Werner samt II: 539 av fru Marklund m. fl. vari föreslagits att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t förorda

1. att kvinnor som anmäler sig som arbetssökande skall beredas möjlighet till utbildning,

2. att kvinnor som efter genomgången utbildning inte kan få arbete skall tillerkännas av staten betald arbetslöshetsersättning, samt

3. att åtgärder vidtas för att skapa sysselsättning på orter, där kvinnor har särskilt svårt att få förvärvsarbete,

dels de likalydande motionerna I: 646 av herr Eric Carlsson m. fl. samt II: 753 av herr Fälldin m. fl. vari hemställtts

1. att riksdagen måtte till Allmänna beredskapsarbeten m. m. för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 367 000 000 kr., varav förslagsvis 100 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen, samt

2. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en klar re-
dovisning av ifrågavarande anslags fördelning och användning,

dels de likalydande motionerna I: 647 av herr Dahlberg samt II: 783 av herr Lindberg m. fl. vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att direktiven till utredningen rörande ökad anställningstrygghet och vidgad behörighet för arbetsdomstolen utvidgas att även omfatta åtgärder i syfte att underlätta anställning för äldre arbetskraft i näringslivet,

dels de likalydande motionerna I: 648 av herrar Dahlberg och Wanhainen samt II: 761 av herr Hansson i Piteå m. fl. vari hemställtts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att motionerna överlämnas till KSA-utredningen för beaktande,

dels de likalydande motionerna I: 659 av herr Per Jacobsson samt II: 780 av herr Larsson i Umeå m. fl. vari hemställtts att arbetsmarknadsverket efter prövning i det enskilda fallet får befogenhet att ge bidrag till tillfällig sysselsättning för upprustning av bostadshus som innehas av äldre arbetskraft i avfolkningsbygderna,

dels de likalydande motionerna I: 671 av fröken Mattson samt II: 531

av fru Gradin och fru Hjelm-Wallén vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för en försöksverksamhet med s. k. tvåstegsutbildning inom arbetsmarknadsutbildningens ram,

dels de likalydande motionerna I: 680 av herrar Johan Olsson och Nils Nilsson samt II: 773 av herrar Johansson i Skärstad och Magnusson i Nennesholm vari hemställt

att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen för 1970/71, inrikesdepartementets huvudtitel, punkten B 4, Särskilda beredskapsarbeten m. m. måtte medge

1. att maximibeloppet för näringshjälp får utgöra 20 000 kr.,
2. att återbetalningstiden för lån till näringshjälp för handikappad kan få utsträckas till tio år, om särskilda skäl föreligger, samt
3. att bidraget för särskild anordning på arbetsplatsen, för att den handikappade skall kunna utföra arbetet, i speciella fall kan få höjas till tre fjärdedelar av kostnaden, dock högst 20 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 686 av fröken Pehrsson och herr Axel Kristiansson samt II: 796 av herr Nilsson i Tvärälund och fru Nilsson vari hemställt att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen för 1970/71, inrikeshuvudtiteln, punkten B 4. Särskilda beredskapsarbeten m. m., måtte medge, att särskilt bidrag till handikappad för sådan särskilt kostnadskrävande ändring eller anordning på fordon, som behövs för att den handikappade skall kunna bruka det, får utgå med hela kostnaden för aggregat, ändringar eller anordningar, som statens bilinspektion vid besiktning finner erforderliga, enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen förordat,

dels de likalydande motionerna I: 694 av herr Strandberg samt II: 801 av herrar Petersson i Gäddvik och Åkerlind vari hemställt att riksdagen måtte besluta, att arbetsmarknadsstyrelsens utbildningsgrundbidrag höjes till 650 kr./månad för såväl gifta som ogifta fr. o. m. den 1 juli 1970 samt anslå härför erforderliga medel,

dels de likalydande motionerna I: 695 av herr Strandberg m. fl. samt II: 800 av herrar Petersson i Gäddvik och Nilsson i Agnäs vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att AMS-medel må användas till i motionerna angivna bidrag till samer,

dels de likalydande motionerna I: 696 av herr Sundin samt II: 814 av herrar Åsling och Stridsman vari hemställt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att beredskapsarbeten i Norrland i ökad utsträckning bör utföras i form av vägförbättringar,

dels de likalydande motionerna I: 732 av herrar Strandberg och Karl Petersson samt II: 529 av herr Fridolfsson i Stockholm m. fl. vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av bestämmelsen angående hemresor för omplacerad arbetskraft att minst en tur och retur-resa per månad kan utgå,

dels motionen I: 660 av herrar Tage Johansson och Paul Jansson vari hem-

ställtts att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen — bil. 13 — beslutar att statsbidraget till klientersättning vid arbetsprövning även framdeles skall utgå med tre fjärdedelar av klientersättningarna,

dels motionen II: 739 av herr Blomkvist m. fl. vari hemställtts

1. att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag till ändring i grunderna för statsbidrag till klientersättning vid arbetsprövning, samt

2. att riksdagen måtte besluta att detta bidrag framdeles skall utgå med tre fjärdedelar av klientersättningarna,

dels motionen II: 754 av herr Fälldin m. fl. vari hemställtts att riksdagen vid behandlingen av inrikeshuvudtiteln måtte besluta

1. att gemensamma arbeten inom jordbrukssektorn må kunna bedrivas som beredskapsarbete och

2. att beredskapsarbeten för enskilda jordbruk stimuleras, i vad avser tillgodoseende av natur- och miljövårdsintressen,

dels motionen II: 755 av herr Fälldin m. fl. vari hemställtts att riksdagen vid behandling av inrikeshuvudtiteln måtte besluta att uppdra åt Kungl. Maj:t att utarbeta sådana regler för statligt omställningsbidrag att kraven på ett individuellt betraktelsesätt även för familjeföretagare tillgodoses,

dels motionen II: 778 av fru Kristensson och herr Björkman vari hemställtts att riksdagen vid behandlingen av anslagsfrågor beträffande arbetsmarknadspolitiken måtte besluta att flyttningsbidrag skall kunna utges även till nyutexaminerade arbetssökande som icke kan få arbete på utbildnings- eller hemorten.

Utskottets yttrande

Statskontorets organisationsförslag m. m. I statsrådsprotokollet redovisas statskontorets i slutet av år 1968 avgivna betänkanden angående arbetsmarknadsverket och arbetsmarknadspolitiken (SOU 1968: 60—62), däröver avgivna remissyttranden samt departementschefens ställningstaganden till förslagen. Kungl. Maj:t har berett riksdagen tillfälle att avge yttrande med anledning av vad departementschefen (s. 63—84) sålunda anfört.

Genom 1966 års beslut om *riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken* (prop. 1966: 52, SU 107) angavs arbetsmarknadspolitiken s mål vara att åstadkomma och bevara full, produktiv och fritt vald sysselsättning. Av stor principiell betydelse fann riksdagen det även vara att slå fast att arbetsmarknadspolitiken skulle vara ett aktivt medel i strukturpolitiken. Vidare konstaterade riksdagen att den antagna målsättningen innebar en betydelsefull och önskvärd vidgning av arbetsmarknadspolitiken s roll i den ekonomiska politiken liksom i strävandena att stärka den enskildes ställning på arbetsmarknaden och vidga hans valmöjligheter.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen nu anför om uppgifterna att stödja den enskilde och befordra den ekonomiska tillväxten. Arbetsmarknadsverket måste, som anförts, för att fylla sina uppgifter förfoga över en väl utbyggd och rationellt utformad serviceorganisation.

Departementschefen förordar att en koncentration av *den lokala arbetsförmedlingsorganisationen* kommer till stånd. Stommen i förmedlingsorganisationen bör utgöras av ett antal välrustade distriktskontor. Som rikt-punkt har satts ett sådant kontor i var och en av de ca 70 kommunblocksanpassade A-regionerna. Till varje distriktskontor bör anslutas ett lämpligt antal fasta lokalkontor. Lokalkontoren får anses ingå som normala delar av organisationen. Därutöver skall bedrivs ambulerande verksamhet från distriktskontoren och kontaktverksamhet genom lokala ombud.

Genom beslut den 30 januari 1970 uppdrog Kungl. Maj:t åt arbetsmarknadsstyrelsen att före den 1 juni 1970 inkomma til Kungl. Maj:t med förslag till ny kontorsorganisation för arbetsförmedlingen m. m. Som utgångspunkt för detta arbete har förutsatts ligga ett förslag till ny kontorsorganisation som i maj 1969 lagts fram av en arbetsgrupp inom arbetsmarknadsstyrelsen.

Utskottet har inledningsvis pekat på att den år 1966 av riksdagen fastställda målsättningen för arbetsmarknadspolitiken bl. a. inneburit en vidgning av strävandena att stärka den enskildes ställning på arbetsmarknaden. Utskottet finner i likhet med departementschefen att arbetsmarknadspolitikens främsta uppgift är att ge den enskilde det stöd och den service som vid varje tillfälle kan behövas. Kravet på fullgod service får därför ej efter-sättas. Utskottet ansluter sig till vad departementschefen föreslagit rörande den lokala arbetsförmedlingsorganisationen.

Beträffande *den regionala organisationen* delar utskottet departementschefens åsikter att förutsättningar nu inte finns att genomföra statskontorets förslag att slopa de nuvarande länsarbetsnämnderna och ersätta dem med fem storregionala arbetsmarknadsnämnder. En ökad samordning och samverkan över länsgränserna bör — som förordats — ske i fråga om olika funktioner och uppgifter.

När det gäller *arbetsmarknadsstyrelsens organisation* förordar departementschefen att de principer som har angetts i statskontorets förslag läggs till grund för en kompletterande översyn, som bör komma till stånd i särskild ordning och syfta till att utforma ett konkret organisationsförslag och en plan för dess genomförande.

I motionerna I: 285 och II: 319 föreslås att översynen av arbetsmarknadsstyrelsens organisation skall ske av en parlamentarisk utredning med representanter för de politiska partierna och arbetsmarknadens parter.

1966 års beslut om riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken grundades på förslag från den parlamentariskt sammansatta arbetsmarknadsutredningen. Det beslut som då fattades om den arbetsmarknadspolitiska målsättningen kommer att ligga till grund för översynen som blir av teknisk

och organisatorisk art. Utskottet erinrar även om att arbetsmarknadens parter är företrädade i arbetsmarknadsverkets styrelse. Med hänvisning till det anförda avstyrks de nämnda motionerna såvitt nu är i fråga. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om de närmare riktlinjerna för översynen.

Vad departementschefen anfört om *arbetsförmedlingen* kan utskottet ansluta sig till med understrykande av att det stora behovet av kvalificerade insatser kräver rationalisering av rutinbetonade uppgifter och fortsatt integrering mellan förmedling, arbetsvård och yrkesvägledning.

Utskottet delar även meningen att resurserna inom *arbetsvården* fortlöpande utvecklas för att de ökande anspråken skall kunna tillgodoses. Här gäller dock, som anförts, att det bör prövas om en överföring av de enklare fallen till den allmänna förmedlingen kan ge ytterligare möjligheter att sätta in kvalificerade åtgärder för fullständig rehabilitering i de svårare fallen. Den viktigaste uppgiften blir att söka placera de handikappade på den öppna arbetsmarknaden.

I fråga om *sysselsättningsskapande verksamhet* har departementschefen delat statskontorets uppfattning att det är önskvärt att få ökad klarhet rörande kostnadsförhållandena och hänvisat till pågående utredningsarbete.

Härtill anknyter vad i motionerna I: 285 och II: 319 föreslagits om *redovisning av arbetsmarknadspolitiska undersökningar*. I motionerna hänvisas till de ytterligare resurser som avdelats i sådant syfte och föreslås att resultatet fortlöpande redovisas för riksdagen.

Enighet råder om att kostnadsjämförelser bör ingå i det löpande utredningsarbetet. Departementschefen har förutsatt att programbudgetarbetet bedrivs så att arbetsmarknadsstyrelsen om möjligt redan för nästa budgetår kan redovisa en komplementär anslagsframställning i programtermer. Det av motionärerna åberopade arbetet och förstärkningen av arbetsmarknadsstyrelsens planeringsfunktioner får anses tillgodose motionärernas syfte. Utskottet vill dock erinra om de uppenbara svårigheter som möter i ett programbudgetarbete på detta område.

Vad som anförts om *ADB-arbetet* föranleder ingen erinran. Utskottet vill dock stryka under vikten av att sekretessfrågorna allvarligt beaktas.

Utskottet kommer senare att yttra sig — i anledning av vad departementschefen anfört och av i ämnet väckta motioner — över frågorna om *statistik- och prognosproduktionen*.

Vad departementschefen i *övrigt* anfört i detta sammanhang har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

I motionerna I: 351 och II: 389 föreslås riksdagen begära att ett förslag till *program* för forskning och utvecklingsarbete rörande arbetsmarknadspolitiken framläggs för 1971 års riksdag.

Som motionärerna erinrat om har under kommittéanslaget beräknats oförändrat 1 milj. kr. för forsknings- och utvecklingsarbete av betydelse

för arbetsmarknadspolitiken. Till institutet för arbetsmarknadsfrågor föreslås under åttonde huvudtiteln ett till 519 000 kr. höjt anslag. Med erinran därom samt om arbetet inom expertgruppen för utredningsverksamhet i arbetsmarknadsfrågor och med hänvisning till att Kungl. Maj:t lämnat institutet medgivande att genomföra en inventering av behovet av arbetsmarknadsforskning får motionärernas syfte anses tillgodosett.

Arbetsmarknadsläget m. m. Inte någon gång under de senaste tio åren har efterfrågan på arbetskraft, sådan den kommer till uttryck i antalet hos arbetsförmedlingen anmälda obesatta platser, i mars månad varit så hög som i år. Jämfört med högkonjunkturåret 1965 är antalet obesatta platser i år 10 900 fler.

Jämfört med mars förra året har de obesatta platserna ökat med 16 700 eller med 39 %. I skogslänen har efterfrågan ökat med hela 72 %. I storstadslän och övriga län har efterfrågan gått upp med 32 resp. 37 %.

Fördelningen av de arbetslösa under mars månad 1969 och 1970 på åldersgrupper samt regioner framgår av nedanstående tabell.

	Under 25 år		25—59 år		60 år och över		Totalt	
	mars 69	mars 70	mars 69	mars 70	mars 69	mars 70	mars 69	mars 70
Storstadslän	998	745	5 479	4 749	3 414	3 046	9 891	8 540
Skogslän	2 068	1 747	12 036	9 874	6 793	7 377	20 897	18 998
Övriga län	2 213	1 665	9 825	7 947	6 878	6 402	18 916	16 014
Hela riket	5 279	4 157	27 340	22 570	17 085	16 825	49 704	43 552

Följande sammanställning visar antalet lediga platser per 100 arbetslösa.

År	Hela riket		Storstadslän		Skogslän		Övriga län	
	febr.	mars	febr.	mars	febr.	mars	febr.	mars
1969	78	87	159	191	22	25	95	102
1970	110	138	240	291	36	46	126	164

Antalet hos arbetsförmedlingen anmälda arbetslösa var i mitten av mars 43 600, en nedgång med 7 700 eller 15 % sedan räkningen i februari. Trots den relativt stora minskningen ligger arbetslösheten kvar på en hög nivå, en nivå i paritet med 1967 års. En klar förbättring har dock inträffat jämfört med de två senaste åren. Regionalt sett var den procentuella minskningen mellan februari och mars i år relativt jämnt fördelad.

En jämförelse med mars förra året visar att arbetslösheten gått ned med 6 200 eller med drygt 12 %. Av nedgången faller 70 % på de syd- och mellansvenska länen.

Arbetslösheten är således fortfarande hög i skogslänen jämfört med övriga delar av landet. Skogslänens andel av den totala arbetslösheten uppgick i mitten av mars till 44 %, vilket är två procentenheter mer än såväl en månad tidigare som ett år tidigare.

Av totala antalet arbetslösa respektive år har arbetslösheten bland ungdomen gått ned från 11 till 9 % samtidigt som arbetslösheten bland äldre ökat från 34 till 39 %. Av den första tabellen framgår vidare att den enda numerära ökningen under tiden mars 1969 till mars 1970 avser den högsta åldersgruppen i skogslänen.

I jämförelse med mars 1969 visar skogslänen på — tack vare den stora efterfrågeökningen på arbetskraft — den procentuellt kraftigaste förbättringen i fråga om relationen lediga platser och arbetslösa. En jämförelse i reella tal understryker dock skogslänens väsentligt sämre arbetsmarknadsläge.

De i statsverkspropositionen framlagda förslagen beträffande arbetsmarknaden syftar till att koncentrera resurserna på åtgärder för att utjämna regionala skillnader i sysselsättningen och att hjälpa dem som av olika skäl har svårt att hävda sig i konkurrensen på arbetsmarknaden. Detta ansluter till de angivna målsättningarna bland vilka primärt angetts syftet att tillgodose den enskildes behov av stöd och service på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsverket. Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för *arbetsmarknadsstyrelsen* tillstyrks.

I fråga om anslag till *arbetsförmedlingen* har i statsrådsprotokollet beräknats medel som bl. a. möjliggör en personalökning om 41 anställda, varav fem tjänster inom allmän förmedling och 14 inom vardera yrkesvägledning och arbetsvård. I motionerna I: 351 och II: 389 föreslås medel beräknas för ytterligare 50 tjänster avsedda för yrkesvägledning och arbetsvård.

Förslaget i propositionen läggs fram bl. a. mot bakgrund av de personalförstärkningar med 348 tjänster som förmedlingsorganisationen tillförts de tre senaste budgetåren. Med hänsyn därtill och även till den pågående översynen av organisationen har utskottet inte funnit skäl gå utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Arbetsmarknadsstyrelsen har beslutat öppna möjlighet för länsarbetsnämnderna att under vissa förhållanden inskränka sin service till företag med hög personalomsättning. I motionerna I: 285 och II: 319 föreslås riksdagen uttala att *delegering av beslut om inskränkt service* inte får ske och att frågorna bör handläggas av arbetsmarknadsstyrelsen.

Angivna ärenden skall handläggas av länsarbetsnämnden i plenum. Nämnderna har ålagts att hålla styrelsen fortlöpande underrättad om sådana beslut. Över besluten kan besvär anföras hos arbetsmarknadsstyrelsen. Motionärernas syfte får därför anses tillgodosett. Frågan om arbets-

marknadsstyrelsens bestämmelser står i överensstämmelse med gällande grunder för verksamheten är föremål för prövning i annan ordning.

I motionerna I: 49 och II: 56 förordas en utredning om möjligheterna att bygga upp en effektiv *förmedling av arbetsobjekt*.

Riksdagen har tidigare (SU 1968: 63, s. 13, 1969: 58, s. 12) avslagit förslag i samma syfte. Utskottet har inte heller nu funnit övertygande skäl för en sådan utredning.

Rörlighetsfrämjande åtgärder. Under denna sammanfattande beteckning tar utskottet upp flyttningsbidrag inklusive hyrestillskott samt inlösen av egnahem m. m.

Medel för flyttningsbidrag beräknas under anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m. och har för budgetåret 1970/71 av Kungl. Maj:t tagits upp med 63 milj. kr. eller 13 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Bidragen går ut i form av respension, bortavistelsebidrag, start-hjälp och utrustningsbidrag.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att flyttningsbidrag avseende *dagliga pendelresor* skall kunna gå ut även då handikappad får arbete i skyddad eller halvskyddad sysselsättning. Utskottet har inte funnit anledning till erinran häremot.

Enligt propositionen förutsätts flyttningsbidrag i övrigt gå ut på oförändrade grunder.

Familjeförsörjare med kosthåll på två orter kan få ett schabloniserat bortavistelsebidrag under ett år, efter sex månader dock nedsatt till hälften. Under den tid nedsatt bortavistelsebidrag utgår kan resekostnadsersättning för *s. k. månadsresor* utgå med fullt belopp medan under de första sex månaderna ersättning utgår för kostnad över 75 kr. Kostnaden beräknas i princip efter billigaste färd sätt. I motionerna I: 351 och II: 389 föreslås full ersättning utgå även under de första sex månaderna med belopp som i vissa fall även täcker kostnaden för flygresa.

Utskottet avstyrker motionerna i denna del under återopande av vad utskottet (SU 1969: 58, s. 12) anfört till 1969 års riksdag.

Syftet med förslaget i motionerna I: 732 och II: 529 är redan helt tillgodosett.

Förslag om vidgade möjligheter till *flyttningsbidrag för nyutbildade* förs fram i motionerna I: 351 och II: 389 samt II: 778.

Med hänvisning till vad utskottet yttrat senast till 1969 års riksdag (SU 1969: 58, s. 12—13) avstyrks motionerna i denna del.

Utskottet tar i samband med behandlingen av prop. 75 angående den fortsatta regionalpolitiska stödverksamheten upp även vid riksdagens början väckta motionsförslag om flyttningsbidrag vid *flyttning till lokaliseringsområde m. m.*

Enligt riksdagens medgivande (SU 1969: 121) får de för flyttningsbidrag

beräknade medlen även tas i anspråk för den fr. o. m. maj månad 1969 beräknade försöksverksamheten med sysselsättningspolitiskt motiverade *hyrestillskott*. Enligt vad utskottet erfarit har kostnaderna för denna försöksverksamhet under andra halvåret 1969 uppgått till 2 151 000 kr.

En jämfört med innevarande budgetår oförändrad *medelsberäkning* för flyttningsbidrag och ett till följd därav i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag med 13 milj. kr. sänkt anslagsbelopp föreslås i motionerna I: 646 och II: 753. Förslaget grundas på att en aktiv lokaliseringspolitik bör kunna sänka anspråken på medel. I motionerna föreslås vidare riksdagen anhålla om en klar redovisning av fördelningen och användningen av anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m.

Anslagsposten beräknas förslagsvis. Medelsberäkningen utgår från beräknade anspråk, framställda på av riksdagen godkända grunder. Behovet av flyttningsstöd kan inte minska genom att anslaget räknas ner. De regionala skillnaderna i sysselsättning måste utjämnas genom ett samspel mellan olika insatser. Anledning finns inte att frångå departementschefens anslagsberäkning.

Enligt utskottets mening är den under anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m. lämnade *redovisningen* över anslagsberäkningarna sådan att tvekan om anslagsändamålet inte bör råda. Motionerna bör därför inte i denna del föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Inlösen av egna hem m. m. bedrivs som försöksverksamhet sedan år 1965. Numera får även bostadsrätt inlösas. I motionerna I: 81 och II: 95, I: 136 och II: 154 samt I: 351 och II: 389 föreslås ändrade regler om inlösenbeloppens beräkning.

Enligt vad utskottet erfarit övervägs inom Kungl. Maj:ts kansli ett uppdrag till arbetsmarknadsstyrelsen att sammanfatta erfarenheterna av verksamheten och i samband därmed en översyn av bestämmelserna. Utskottet, som förutsätter att en prövning av verksamheten i förhållande till uppsatta syften kommer till stånd, avstyrker motionerna.

Mot medelsberäkningen i statsrådsprotokollet i denna del finns inte anledning till erinran.

Arbetsmarknadsutbildning. Den kanske viktigaste utvecklingsfasen på det arbetsmarknadspolitiska området under det senaste decenniet har gällt den mycket kraftiga satsningen på arbetsmarknadsutbildningen. Kvantitativt har utbildningen nästan tiodubblats sedan budgetåret 1959/60 då ca 11 000 personer deltog i utbildning mot ca 95 000 under innevarande budgetår. Nästa budgetår beräknas drygt 100 000 personer komma att delta i någon form av arbetsmarknadsutbildning. Utskottet delar uppfattningen att det är av största vikt att det ökande utbildningsbehovet kan tillgodoses även i fortsättningen samt att en vidgad differentiering och noggrann planering av de skilda utbildningsmässiga insatserna kommer till stånd.

Syftet bör som hittills vara att dels lösa den enskildes omställningsproblem, dels bidra till att tillgodose behovet av utbildad arbetskraft.

Utgifterna under anslaget Arbetsmarknadsutbildning m. m. avser kostnader främst för dels anordnande av utbildningen såsom kursverksamhet i arbetsmarknadsstyrelsens och skolöverstyrelsens regi eller såsom viss företagsutbildning, dels utbildningsbidrag åt kursdeltagarna.

Utbildningsinsatserna har under budgetåret 1968/69 fördelats så att av eleverna omkring 45 % deltagit i av skolöverstyrelsen särskilt anordnade kurser, 27 % varit elever inom det ordinarie utbildningsväsendet och 13 % utbildats i företag. Övriga 15 % har fått utbildning som anordnats genom olika myndigheter och organisationer.

Lokaliseringsutbildning har anordnats för arbetslösa som för anställning erhöill utbildning i nyetablerade, rekonstruerade eller utvidgade företag inom sysselsättningssvaga delar av landet. Medel för härmed sammanhängande ändamål föreslås i propositionen 75 anvisade under ett nytt anslag Stöd till lokaliseringsutbildning, som behandlas i ett utskottets senare utlåtande.

Försöksverksamheten med den *företagsutbildning i övrigt* som inte finns inom lokaliseringsutbildningens ram innebär att bidrag i särskilda fall kan utgå till företag för yrkesutbildning av handikappade eller av äldre arbetskraft. Härifrån skiljs köp av ledig utbildningskapacitet från företag.

I motionerna I: 285 och II: 319 samt I: 351 och II: 389 förordas ändrade villkor för företagsutbildning så att efter en arbetsmarknadspolitisk angelägenhetsprövning bidrag till företagen kan utgå med 3 kr. per elev och närvarotimme.

Förslag om lokaliseringsutbildning kommer att prövas senare. I övrigt har inte skäl förebragts för att frånga huvudregeln att företagen själva skall stå för kostnaderna för utbildning av sin personal. Med hänsyn därtill och med hänvisning till vad utskottet tidigare yttrat (SU 1968: 62, s. 17, 1969: 58, s. 15) avstyrks motionsyrkandena.

Ett riksdagens uttalande för en försöksverksamhet med s. k. *tvåstegsutbildning* föreslås i motionerna I: 671 och II: 531. Förslaget syftar till att öppna möjlighet till ytterligare utbildning för den som efter en kortare arbetsmarknadsutbildning går ut på arbetsmarknaden.

Utskottet har inte funnit anledning tillstyrka en förordad riksdagens åtgärd. Motionärernas syfte torde få beaktas inom ramen för vuxenutbildningen och i viss mån belysas även av erfarenheterna från den allmänna utbildningen inom arbetsmarknadsutbildningen.

Vad i statsrådsprotokollet i övrigt anförts i detta sammanhang har inte gett anledning till erinran.

Utbildningsbidrag utgår som grundbidrag, hyresbidrag, familjetillägg och särskilt bidrag.

Enligt gällande bestämmelser utgår utbildningsbidrag till familjeför-

sörjare efter *inkomstprövning* av familjemedlems inkomst under utbildningstiden. Oberoende av sådan inkomst utgår dock lägsta familjetillägg för barn. I motionerna I:5 och II:7 föreslås riksdagen hemställa att inkomstprövningen mot makes bidrag upphör.

Utskottet har inte funnit anledning tillstyrka motionsförslaget.

Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att godkänna ändringar av grunderna för utbildningsbidrag fr. o. m. den 1 juli 1970, innebärande en *höjning* av grundbidraget och hyresbidraget till rum på studieorten med 25 kr. i månaden.

I motionerna I:51 och II:58 föreslås en höjning av såväl grundbidrag som hyresbidrag och barntillägg samt ett bortavistelsebidrag i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Motionerna I:694 och II:801 innefattar förslag om höjning av grundbidraget till 650 kr. för månad.

Utskottet kan med hänsyn till prioritetsbedömningen inte tillstyrka andra ändringar än de som förordas i statsrådsprotokollet.

Utskottet tillstyrker vad i statsrådsprotokollet förordats om sänkning av den generella *åldersgränsen* för bidrag till 20 år. Ingen erinran görs mot att Kungl. Maj:t fastställer åldersgränsen för elever i arbetsmarknadsutbildningen som omfattas av *grupplivförsäkringen*.

En *översyn* av bidragsbestämmelserna föreslås i motionerna I:199 och II:234 samt I:351 och II:389.

Enligt utskottets mening är en översyn av bidragsbestämmelserna motiverad i fråga om såväl de administrativa reglerna som sättet att med hjälp av inkomstprövningsregler m. m. fördela tillgängliga resurser så att optimal effekt uppnås. Även ändrade beskattningsregler talar därför. Hänsyn torde därvid även kunna tas till den prövning av en utbyggnad av de längre kurserna inom arbetsmarknadsutbildningen som kan ske på grund av de erfarenheter som arbetsmarknadsstyrelsen och skolöverstyrelsen, enligt vad departementschefen anfört, bör redovisa. Vad utskottet anfört bör i anledning av motionerna I:199 och II:234 samt I:351 och II:389 ges Kungl. Maj:t till känna.

Kungl. Maj:ts förslag till *medelsanvisning* har inte föranlett erinran. Enligt vad utskottet inhämtat avser förslaget att täcka medelsbehov för undervisningsändamål med ca 225 milj. kr., för utbildningsbidrag med ca 271 milj. kr. och för övriga ändamål med ca 10 milj. kr.

Sysselsättningsskapande åtgärder. I sysselsättningsskapande syfte har Kungl. Maj:t beräknat medel för allmänna beredskapsarbeten, särskilda beredskapsarbeten, industribeställningar, detaljplaneringsbidrag m. m.

I fråga om allmänna beredskapsarbeten innebär Kungl. Maj:ts förslag till *medelsberäkning* att 275 milj. kr. tas upp för ändamålet, motsvarande den nivå som gällde före den senaste konjunktur nedgången. För de särskilda beredskapsarbetena tas upp 323 milj. kr., beräknat att täcka kostna-

den för en jämfört med innevarande år oförändrad och i jämförelse med budgetåret 1966/67 nära fördubblad arbetsvolym uttryckt i dagsverken.

Vad i statsrådsprotokollet anförts om medelsberäkningarna i vad de inte berör den ovan nämnda frågan om flyttningsbidrag har inte gett anledning till erinran.

I frågan om beredskapsarbetenas inriktning på arbetsobjekt — bl. a. på *vägarbeten* — framhöll utskottet till föregående års riksdag (SU 1969: 58, s. 15) huvudprincipen att arbetena skall vara angelägna och kunna fogas in i utvecklingsplanerna. I statsrådsprotokollet (s. 111—113, 116—118) redovisas fördelningen under budgetåren 1966/67—1968/69. För budgetåret 1968/69 utgjordes drygt 40 % av de allmänna och ca 11 % av de särskilda beredskapsarbetena, mätt i dagsverken, av vägarbeten för vilka staten svarar för så gott som hela kostnaden. Chefen för kommunikationsdepartementet har i statsverkspropositionen (bil. 8, s. 39) erinrat om att beredskapsarbetena under senare år utgjort en betydande del av vägbyggandet på landsbygden och att som beredskapsarbeten normalt utförs projekt som planerats inom den ordinarie vägbyggnadsverksamheten. Vidare erinras (s. 42) om att medel från vägsnåren avsatts för vägbyggande och underhåll i skogslänen för att användas under särskilt beaktande av arbetsmarknadspolitiska synpunkter. Slutligen har Kungl. Maj:t bemyndigats att om arbetsmarknadsrådet så medger eller påkallar gå utöver eljest gällande kostnadsramar.

I motionerna I: 696 och II: 814 förordas att beredskapsarbeten i Norrland i ökad utsträckning bör utföras i form av vägförbättringar.

Mot bakgrund av det anförda får motionärernas syfte anses tillgodosett i vad avser beredskapsarbetenas inriktning. Frågan om vägplaneringen behandlas i utskottets utlåtande nr 6.

Förslag rörande uppförande som beredskapsarbete av *industribyggnader m. m.* läggs fram i motionerna I: 356 och II: 786 samt I: 361 och II: 759.

Enligt utskottets mening är det arbetsmarknadspolitiska syftet med motionerna tillgodosett. Motionerna avstyrks med hänvisning till vad utskottet yttrat (SU 1969: 58, s. 16) till 1969 års riksdag.

Motionerna I: 659 och II: 780 syftar till att öppna möjlighet till bidrag för *upprustning av bostadshus* som innehas av äldre arbetskraft i avfolkningsbygderna.

Förbättringslån utgår till person som uppnått 60 års ålder även om han inte har folkpension eller är handikappad. Motionsförslaget är därigenom delvis tillgodosett. Från rent arbetsmarknadsmässiga synpunkter torde i övrigt inte föreligga vägande skäl att i övrigt ersätta bostadslånemöjligheterna med ett bidrag. Motionärernas allmänna syfte i övrigt torde beaktas av glesbygdsutredningen.

I motionerna I: 695 och II: 800 föreslås att arbetsmarknadsbidrag skall utgå till samer för uppbyggande av *fjäll- och fiskeläger*.

Utredningen om planering av turistanläggningar och friluftsområden prövar bl. a. hur lokaliseringsstödet till turistnäringen bör utformas. Någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna är inte påkallad.

Genom beslut i oktober 1969 infördes ett särskilt *bidrag för återväxtåtgärder* på svårförnygrad skogsmark i vissa kommuner i Norrland och Kopparbergs län. Syftet med detta bidrag är dels att öka tillväxten i de skogar det här är fråga om, dels att förbättra sysselsättningen i de berörda glesbygderna. En ändring av bidragsbestämmelserna i syfte att ytterligare stimulera de skogsvårdande och sysselsättningsskapande åtgärderna förordas i motionerna I: 122 och II: 133.

En överenskommelse om riktlinjer m. m. för utförande av bl. a. skogsvård och skogsvägbyggnad som beredskapsarbete har träffats mellan arbetsmarknadsstyrelsen och skogsstyrelsen. Utskottet har förutsatt att erfarenheterna av de särskilda åtgärderna läggs till grund för en prövning av reglernas utformning. Någon riksdagens åtgärd är nu inte erforderlig.

Det i motionen II: 754 framförda förslaget om beredskapsarbeten inom *jordbruket* återförs till syftet att i denna form dels främja upprustning av skogsbilvägar, mindre vägar och dikningsföretag som berör flera intressenter, dels stimulera miljövårdsåtgärder, främst vattenvård, för enskilda jordbruk.

Arbetsmarknadsstyrelsens nämnda överenskommelse med skogsstyrelsen gäller även skogsvägbyggnaden. En motsvarande överenskommelse har träffats med statens naturvårdsverk.

Enligt vad utskottet tidigare anfört bör urvalet av arbetsobjekt ske bland åtgärder som är angelägna och kan fogas in i utvecklingsplaneringen. Utskottet har förutsatt att företagens angelägenhet prövas inom respektive sektorer enligt tillämpade målsättningar och att arbetsmarknadsmyndigheternas bedömning av lämpligheten som beredskapsarbete därefter läggs till grund för avgörandet. Det bör därför inte bli aktuellt att genom regler om beredskapsarbete påverka den grundläggande planeringen. Enligt utskottets mening bör de tekniska svårigheter som knyts till att intressenterna representeras av samfällighet e. d. kunna lösas.

Speciella åtgärder för svårplacerad arbetskraft. Ett flertal åtgärder i detta syfte redovisas under de selektiva utbildnings- och sysselsättningsskapande åtgärderna. Under denna rubrik behandlas åtgärder vilka knyter an till anslagen Särskilda beredskapsarbeten m. m., Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade samt Bidrag till driften av verkstäder för handikappade. Som utskottet tidigare anfört har de arbetsmarknadspolitiska insatserna för de konkurrenssvaga grupperna särskilt betonats i årets statsverksproposition.

Arbetsarbete har i allt större utsträckning tagits i anspråk för att bereda anställning åt handikappade och andra svårplacerade som på grund

av arbetsmarknadens förändringar, bl. a. inom kontorssektorn, inte kan få anställning på öppna marknaden. Antalet arkivarbetare har under de senaste åren ökat snabbt i omfattning. Departementschefen räknar med en fortsatt expansion av verksamheten med inemot 1 000 personer under såväl innevarande som nästa budgetår och föreslår en höjning av anslagsposten med 20 milj. kr., varav 4 milj. kr. avser lönekostnadspålägg, till 83 milj. kr. I motionerna I: 293 och II: 321 föreslås löneförbättringar motsvarande den numera avtalade nivån vid de skyddade verkstäderna och i anledning därav en ytterligare uppräknig av anslagsposten till 103 milj. kr.

Utskottet noterade i utlåtande till 1969 års riksdag (SU 1969: 58, s. 17—18) att arkivarbetarna erbjudits medlemskap i facklig arbetstagarorganisation. Utskottet hade ingen erinran mot vad departementschefen då anförde i fråga om lönesättningen och anförde att Kungl. Maj:t bör äga meddela erforderliga bestämmelser därom med de eventuella ändringar till vilka utvecklingen kan föranleda. Enligt vad utskottet erfarit har arbetstagarorganisation numera påkallat förhandlingar om lönesättningen. Mot bakgrund därav har utskottet inte funnit skäl tillstyrka någon riksdagens åtgärd enligt motionsförslaget. Anslagsposten till arkivarbeten beräknas förslagsvis.

Utskottet förutsätter som vid föregående års riksdag (SU 1969: 58, s. 18) att Kungl. Maj:t vidtar åtgärder i syfte att främja initiativ till fasta anställningar i samtliga de fall där det kan vara befogat.

Näringshjälp utgår för närvarande med högst 12 000 kr. helt eller delvis som bidrag eller räntefritt lån. För att öka äldre och handikappades möjligheter att etablera egen rörelse m. m. föreslår Kungl. Maj:t att näringshjälpens maximibelopp höjs från 12 000 till 15 000 kr. och att maximibeloppet för kompletterande räntebärande lån höjs från 15 000 till 30 000 kr.

I motionerna I: 680 och II: 773 föreslås att maximibeloppet för näringshjälp ytterligare höjs till 20 000 kr. samt att återbetalningstiden för lån må utsträckas till tio år om särskilda skäl föreligger.

Utskottet har inte funnit övervägande skäl tala för en ytterligare höjning av maximibeloppen utöver Kungl. Maj:ts förslag, vilket tillstyrks. Enligt utskottets mening bör dock förutsättningarna prövas för en förlängning av återbetalningstiden, vilket i anledning av motionerna bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Enligt nu gällande bestämmelser utgår bidrag till arbetsgivare med halva kostnaden, dock högst 12 000 kr., för sådana särskilda anordningar på arbetsplats som erfordras för att den handikappade skall kunna utföra sitt arbete. En höjning av maximibidraget till 15 000 kr. föreslås i statsrådsprotokollet. Vidare förordas att bidrag i vissa fall även skall kunna utgå för redan anställd arbetstagar som drabbats av bestående handikapp.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och finner att förslaget i motionerna I: 680 och II: 773 om att i speciella fall höja maximibidraget till tre fjärdedelar av kostnaden, dock högst 20 000 kr., får stå tillbaka vid prioriteringen. Motionerna avstyrks därför i denna del.

Möjligheterna för handikappade att erhålla bidrag och lån till motorfordon föreslås i statsverkspropositionen bli väsentligt förbättrade. En höjning av maximibidraget från 12 000 till 15 000 kr. och en justering av inkomstgränserna förordas. Vidare bör enligt departementschefen bidraget till sådana särskilda anordningar eller ändringar på motorfordon som behövs för att den handikappade skall kunna bruka det höjas från maximalt 2 000 kr. till maximalt 4 000 kr. Förslaget i motionerna I: 686 och II: 796 att bidrag bör utgå med hela kostnaden för aggregat, ändringar eller anordningar som statens bilinspektion vid besiktning finner erforderliga återförs till arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet avstyrker motionerna I: 686 och II: 796. Trafiksäkerhetsverket torde inte vara det lämpligaste organet för en prövning även i motionärernas syfte. Handikapputredningen kommer enligt vad utskottet erfarit att ta upp frågor om invalidmotorismen.

Vid skyddad sysselsättning utgår bidrag till huvudmännen för arbetsvårdsverkstäderna samt till företag och kommunala arbetsgivare för s. k. halvskyddad sysselsättning. Frågor om den skyddade sysselsättningen utreds bl. a. av år 1968 tillkallade sakkunniga.

Kungl. Maj:ts förslag till ram för *anordningsbidrag* tillstyrks. Utskottet tillstyrker även de under anslaget Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade förordade ändrade grunder som innebär att våtutrymmen samt pannrum och värmecentraler skall få inräknas i den bidragsgrundande nettogolvytan.

Bidrag till driften av arbetsprövningsavdelning, träningsverkstad eller verkstad för skyddad sysselsättning utgår för lokalhyra och andra driftkostnader. Bidraget till lokalhyra utgår med hälften av hyreskostnaden intill viss hyreskostnad och viss yta. För andra driftkostnader utgår bidrag vid arbetsprövningsavdelningar med tre fjärdedelar av driftunderskottet, dock med högst 3 000 kr. per arbetsplats och år, samt vid träningsverkstäder och skyddade verkstäder med hälften av driftunderskottet, dock högst 2 000 kr. per plats och år. Vid de skyddade verkstäderna uppgick år 1968 i genomsnitt driftunderskottet, exklusive hyror och kapitaltjänstkostnader, till 8 329 kr. och statsbidraget till 1 859 kr. Under år 1969 har flertalet av arbetstagarna vid verkstäder för skyddad sysselsättning fått förbättrade löne- och anställningsvillkor.

Kungl. Maj:t föreslår att det till 2 000 kr. maximerade bidraget till verkstäder för skyddad sysselsättning ersätts av fasta årliga bidrag om 5 000 kr. för plats som utnyttjas 1 200 timmar mot avtalsenlig lön för den som har

minst en tredjedels arbetsförmåga och om 3 000 kr. för plats som utnyttjas i samma omfattning av annan handikappad. Vidare föreslås att de till 3 000 kr. resp. 2 000 kr. maximerade bidragen till arbetsprövning och arbetsträning höjs till fasta belopp om 8 000 kr. resp. 5 000 kr. för plats som utnyttjas 1 200 timmar per år.

Riksdagen har (prop. 1970: 2, bil. 8, SU 27) godkänt ändrade grunder för bidrag till driften av verkstäder för skyddad sysselsättning. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag beträffande driftbidrag till arbetsprövning och arbetsträning. Ändringarna innebär väsentligt förbättrade bidragsvillkor och beräknas motsvara en årskostnad för staten om ca 30 milj. kr.

Statsbidrag för klientersättning utgår vid arbetsprövning med tre fjärdedelar och vid arbetsträning med hälften av huvudmannens kostnader för klientersättningarna, som utgår enligt de grunder som gäller för utbildningsbidrag. Kungl. Maj:t föreslår att systemet förenklas så att bidrag i båda fallen skall utgå med hälften av kostnaderna. I motionen II: 739 föreslås bidragen även i fortsättningen utgå med tre fjärdedelar av kostnaderna. Förslaget i motionen I: 660 torde ha samma syfte.

Kungl. Maj:ts förslag innebär jämfört med nuvarande ordning att de årliga klientersättningarna, beräknade per plats som utnyttjas 1 200 timmar per år och med hänsyn även till höjningarna av utbildningsbidragen, sänks med ca 1 200 kr., motsvarande en årskostnad om ca 350 000 kr. Med hänsyn till de ovan tillstyrkta, kraftigt höjda driftbidragen och till den avsedda förenklingen tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker motionerna.

I motionerna I: 134 och II: 152 föreslås en *översyn* av formerna och statsbidragsreglerna för den skyddade verksamheten m. m.

Utskottet har förutsatt att även de i motionerna upptagna frågorna kommer att belysas av pågående utredning rörande den skyddade sysselsättningen. Någon riksdagens åtgärd är därför inte erforderlig.

Försöksvis utgår vidare statsbidrag till halvskyddad sysselsättning för handikappade. Bidrag utgår med 2 500 kr. per plats och halvår. I stället för sådant bidrag kan utgå bidrag med högst 2 500 kr. per halvår till arbetsgivare för arbetsbiträde åt synskadad eller annan svårt handikappad.

I motionerna I: 134 och II: 152 förs fram förslag som syftar till en satsning i större skala på halvskyddad sysselsättning.

De aktualiserade frågorna behandlas av 1968 års utredning om den skyddade sysselsättningen. Utskottet utgår från att frågorna därvid prövas även från de synpunkter som förs fram i motionerna. Någon riksdagens åtgärd är därför inte erforderlig.

I fråga om åtgärder för vissa grupper har departementschefen erinrat om att en utredning om förbättrat uppsägningsskydd för *äldre arbetskraft* nyligen tillsatts. I motionerna I: 647 och II: 783 har före-

slagits att denna utrednings direktiv vidgas att även omfatta åtgärder i syfte att underlätta anställning av äldre arbetskraft i näringslivet. Motionärerna finner det angeläget att utredningen får pröva även eventuell skyldighet att anställa äldre arbetskraft enligt ett kvotssystem.

Utskottet har inte funnit anledning tillstyrka förslaget. Kvotregler i fråga om arbetskraft tillämpas inom byggnadsregleringen. Skälen mot generella kvotregler är dock mycket tungt vägande. Motionärernas syfte bör därför tillgodoses i andra former.

Förslag om åtgärder för att underlätta *förvärvsarbete för kvinnor m. m.* förs fram i motionerna I: 478 och II: 539.

Under det kommande decenniet kan ökning av den inhemska arbetskraften i första hand hänföras till ett utbud från de gifta kvinnorna. Som motionärerna framhåller medför den lokala bundenheten i dessa fall dock särskilda hinder. Kvinnornas andel i arbetsmarknadsutbildningen har ökat avsevärt och utbildningsresurserna ökar såväl inom arbetsmarknadsutbildningen som vuxenutbildningen. Frågan om statlig arbetslöshetsersättning hör samman med arbetet inom KSA-utredningen. Planering och faktiska insatser inriktas på ett differentierat utbud av arbetstillfällen vilket i förening med utvecklingen mot en mindre könsbunden yrkesinriktning verkar i motionärernas syfte. Med hänsyn till det anförda finner utskottet inte att en föreslagen riksdagens åtgärd kan anses påkallad.

Kontant stöd vid arbetslöshet. Bidraget till arbetslöshetskassorna har för nästa budgetår beräknats till ca 189 milj. kr. Statens kostnader för förlängningsbidraget, omställningsbidraget och det kommunala kontantunderstödet har beräknats till 37 milj. kr.

Statligt omställningsbidrag infördes den 1 juli 1968 för att mildra den äldre arbetskraftens sysselsättnings- och omställningsproblem i samband med pågående strukturförändringar.

Utskottet har ingen erinran mot medelsberäkningen.

I motionen II: 755 föreslås riksdagen uppdra åt Kungl. Maj:t att genom ändrade regler tillgodose kraven på individuella bedömningar i fråga om omställningsbidrag till *företagare*.

Enligt vad utskottet erfarit torde de i motionen upptagna frågorna komma att beröras inom KSA-utredningen.

Motionerna I: 648 och II: 761 innehåller förordnanden av *utredning* om ändrade regler i fråga om kvalifikationsvillkor och minimibelopp för vissa sökande.

En arbetsmarknadsstyrelsens framställning i fråga om kvalifikationsvillkoren har överlämnats till KSA-utredningen. Enligt utskottets mening bör även motionerna i motsvarande del överlämnas till utredningen. I övrigt torde vad i motionerna anförts med hänsyn till utredningens uppgifter inte påkalla någon riksdagens åtgärd.

Vad i statsrådsprotokollet anförts om *bidrag till kommunalt kontantunderstöd* har inte gett anledning till erinran.

Utskottet tillstyrker vidare Kungl. Maj:ts förslag om särskilt stöd åt erkända *arbetslöshetskassor*.

Vissa kostnader för vapenfria tjänstepliktiga. 1966 års riksdag (2 LU 1966: 45) beslöt att arbetsmarknadsstyrelsen skulle överta huvudansvaret för de vapenfria tjänstepliktigas utbildning och tjänstgöring. Under den övergångstid som förflutit sedan dess har utgifterna för verksamheten bekostats från fjärde huvudtiteln. Departementschefen förutsätter nu att myndighet eller annat organ som tar de vapenfrias tjänster i anspråk skall betala ersättning till staten motsvarande värdet av de vapenfrias arbetsinsats. Vidare föreslås att ersättning skall utgå till den myndighet som ger vapenfria kursbunden utbildning. Det anslag som Kungl. Maj:t föreslår under elfte huvudtiteln fr. o. m. budgetåret 1970/71 är avsett att bekosta dels förmåner åt de vapenfria, dels ersättningar till myndigheterna för utbildning etc., dels ock arbetsmarknadsstyrelsens administrationskostnader för vapenfri-verksamheten.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget.

Övriga frågor. Vad Kungl. Maj:t föreslagit och departementschefen anfört i de delar som inte här ovan behandlats har inte gett utskottet anledning till erinran.

Uppskjuten fråga

Utskottet kommer senare att yttra sig över departementschefens ställningstaganden i fråga om statistik- och prognosproduktionen jämte motio-
ner.

Utskottets hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande arbetsmarknadsstyrelsens organisation att riksdagen med avslag å motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
2. beträffande redovisning av undersökningar att riksdagen avslår motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga,
3. beträffande vad i statsrådsprotokollet anförts angående statskontorets organisationsförslag m. m. i vad ämnet ej behandlats under 1 och 2 eller avser statistik- och prognos-

produktionen att riksdagen som sitt yttrande ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

4. beträffande ett program för forsknings- och utredningsarbete att riksdagen avslår motionerna I: 351 och II: 389 såvitt nu är i fråga,

5. beträffande anslag till arbetsförmedlingen att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 351 och II: 389, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Arbetsförmedlingen* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 171 600 000 kr.,

6. beträffande delegering av beslut om inskränkt service att riksdagen avslår motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga,

7. beträffande förmedling av arbetsobjekt att riksdagen avslår motionerna I: 49 och II: 56,

8. beträffande s. k. månadsresor att riksdagen avslår motionerna I: 351 och II: 389 samt I: 732 och II: 529, de två förstnämnda såvitt nu är i fråga,

9. beträffande flyttningsbidrag för nyutbildade att riksdagen avslår motionerna I: 351 och II: 389 samt II: 778, de två förstnämnda såvitt nu är i fråga,

10. beträffande grunderna för flyttningsbidrag i vad de ej behandlats under 8 och 9 att riksdagen godkänner den i statsrådsprotokollet förordade ändringen att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

11. beträffande medelsberäkningen för flyttningsbidrag m. m. att riksdagen avslår motionerna I: 646 och II: 753 såvitt nu är i fråga,

12. beträffande inlösen av egnahem m. m. att riksdagen avslår motionerna I: 81 och II: 95, I: 136 och II: 154 samt I: 351 och II: 389, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga,

13. beträffande företagsutbildning att riksdagen avslår motionerna I: 285 och II: 319 samt I: 351 och II: 389, samtliga såvitt nu är i fråga,

14. beträffande tvåstegsutbildning att riksdagen avslår motionerna I: 671 och II: 531,

15. beträffande inkomstprövning för utbildningsbidrag att riksdagen avslår motionerna I: 5 och II: 7 samt I: 351 och II: 389, samtliga såvitt nu är i fråga,

16. beträffande grunderna för utbildningsbidrag i vad de ej behandlats under 15 att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 51 och II: 58

samt I: 694 och II: 801 godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

17. beträffande en översyn av bestämmelserna om utbildningsbidrag att riksdagen i anledning av motionerna I: 199 och II: 234 samt I: 351 och II: 389, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

18. beträffande vägarbeten som beredskapsarbete att riksdagen avslår motionerna I: 696 och II: 814,

19. beträffande uppförande av industribyggnader m. m. som beredskapsarbete att riksdagen avslår motionerna I: 356 och II: 786 samt I: 361 och II: 759,

20. beträffande upprustning av vissa bostadshus att riksdagen avslår motionerna I: 659 och II: 780,

21. beträffande fjäll- och fiskeläger att riksdagen avslår motionerna I: 695 och II: 800,

22. beträffande bidrag till återväxtåtgärder att riksdagen avslår motionerna I: 122 och II: 133,

23. beträffande beredskapsarbeten inom jordbruket att riksdagen avslår motionen II: 754,

24. beträffande arkivarbetarlönerna att riksdagen avslår motionerna I: 293 och II: 321 såvitt nu är i fråga,

25. beträffande grunderna för näringshjälp att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna I: 680 och II: 773, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

26. beträffande grunderna för bidrag till särskilda anordningar på arbetsplats att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 680 och II: 773, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

27. beträffande grunderna för bidrag och lån till motorfordon att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 686 och II: 796 godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

28. beträffande grunderna för bidrag till klientersättning att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 660 samt II: 739 godkänner den i statsrådsprotokollet förordade ändringen att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

29. beträffande grunderna för bidrag till driften av arbetsprövningsavdelningar och träningsverkstäder i vad de ej behandlats under 28 att riksdagen godkänner de i statsrådsprotokollet förordade ändringarna att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1970,

30. beträffande halvskyddad sysselsättning m. m. att riksdagen avslår motionerna I: 134 och II: 152,

31. beträffande äldre arbetskraft att riksdagen avslår motionerna I: 647 och II: 783,

32. beträffande förvärvsarbete för kvinnor m. m. att riksdagen avslår motionerna I: 478 och II: 539,

33. beträffande omställningsbidrag till företagare att riksdagen avslår motionen II: 755,

34. beträffande utredning angående omställningsbidrag att riksdagen i anledning av motionerna I: 648 och II: 761 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

35. beträffande avskrivning av lånefordran att riksdagen medger att Kungl. Maj:t får bemyndiga arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1970/71 besluta om avskrivningar enligt Kungl. Maj:ts förslag,

36. att riksdagen

a. medger att beslut om bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade under budgetåret 1970/71 får meddelas intill ett belopp av 25 000 000 kr.,

b. bemyndigar Kungl. Maj:t att besluta om ökning av den under a upptagna ramen,

37. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 646 och II: 753, nämnda motio-
ner såvitt nu är i fråga, till *Allmänna beredskapsarbeten m. m.* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 380 000 000 kr., varav förslagsvis 100 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

38. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 293 och II: 321, nämnda motio-
ner såvitt nu är i fråga, till *Särskilda beredskapsarbeten m. m.* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 450 000 000 kr., varav förslagsvis 50 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

39. att riksdagen för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisar

- a. till *Arbetsmarknadsstyrelsen* ett förslagsanslag av 43 100 000 kr.,
- b. till *Förläggningsbyggnader m. m.* ett förslagsanslag av 32 500 000 kr.,
- c. till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
- d. till *Arbetsmarknadsutbildning m. m.* ett förslagsanslag av 505 000 000 kr.,
- e. till *Kontant stöd vid arbetslöshet* ett förslagsanslag av 226 000 000 kr.,
- f. till *Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor* ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,
- g. till *Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade* ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.,
- h. till *Bidrag till driften av verkstäder för handikappade* ett förslagsanslag av 75 000 000 kr.,
- i. till *Vissa kostnader för vapenfria tjänstepliktiga* ett förslagsanslag av 12 700 000 kr.

Stockholm den 14 april 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från *f ö r s t a* kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Rikard Svensson (s), Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Bertil Petersson (s), Bengt Gustavsson (s), Nyman (fp), Rönnberg (s), Högström (s), Jonsson (s), Wirtén (fp), Arne Carlsson (s), Wallmark (m) och Nils-Eric Gustafsson (cp) samt

från *a n d r a* kammaren: herr Almgren (s), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärälund (cp), Fagerlund (s), fru Holmberg (s), herrar Andersson i Knäred (cp), Svanberg (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Mundebo (fp), Zachrisson (s), Elmstedt (cp), Östrand (s), Lindberg (s), Wennerfors (m) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservationer

1. beträffande *arbetsmarknadsstyrelsens organisation* av herrar Bohman (m), Wallmark (m), fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 8 börjar med »1966 års» och på s. 9 slutar med »för översynen» bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar uppfattningen att en översyn bör komma till stånd. De överväganden som då blir aktuella anknyter emellertid till grundläggande målsättnings- och inriktningsfrågor på ett sådant sätt att översynen bör företas genom särskilt tillkallade sakkunniga bland vilka bör ingå representanter för de politiska partierna och arbetsmarknadens parter.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. beträffande arbetsmarknadsstyrelsens organisation att riksdagen med bifall till motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

2. beträffande *redovisning av undersökningar* av herrar Bohman (m), Wallmark (m), fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 9 som börjar med »Enighet råder» och slutar med »detta område» bort ha följande lydelse:

»Mot bakgrund av bl. a. de kraftigt stigande anslagen är det angeläget att en ingående och fortlöpande analys sker av effekten av de vidtagna åtgärderna i relation till kostnaderna och de samhällsekonomiska verkningarna. Resultatet av gjorda undersökningar bör fortlöpande redovisas för riksdagen i samband med anslagsförslagen. Enbart det förhållandet att förslagen kan komma att redovisas i programtermer är inte till fyllest ur angivna synpunkter.»

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. beträffande redovisning av undersökningar att riksdagen med bifall till motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

3. beträffande ett *program för forsknings- och utredningsarbete* av herrar Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Mundebo (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 9 börjar med »Som motionärerna» och på s. 10 slutar med »anses tillgodosett» bort ha följande lydelse:

»Arbetsmarknadsstyrelsens förslag att medel anvisas under ett nytt anslag för forskning angående de arbetsmarknadspolitiska effekterna synes värt beaktande. För nästa budgetår föreslår inrikesministern att närmare 2 miljarder kr. anvisas för arbetsmarknad m. m. Inte minst med hänsyn till frågans samhällsekonomiska betydelse måste det vara ett väsentligt intresse att få arbetsmarknadspolitikens verkningar belysta för att möjliggöra en

säkrare bedömning om åtgärdernas effekt och vilken inriktning politiken på detta område bör få i framtiden. Huruvida dessa medel skall anvisas till institutet för arbetsmarknadsfrågor eller såsom arbetsmarknadsstyrelsen föreslår under anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m. bör bli föremål för närmare övervägande. Utskottet föreslår att riksdagen begär att 1971 års riksdag förelägges förslag till program för forskning och utvecklingsarbete rörande arbetsmarknadspolitiken.»

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. beträffande ett program för forsknings- och utredningsarbete att riksdagen med bifall till motionerna I: 351 och II: 389 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.»

4. beträffande *anslag till arbetsförmedlingen* av herrar Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Mundebo (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 11 som börjar med »Förslaget i» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Tillgängliga personella resurser för yrkesvägledning och arbetsvård måste även enligt utskottets mening bedömas som otillräckliga. Även om ytterligare effektivitet kan skapas inom organisationens nuvarande ram och genom kontorsöversynen är en förstärkning ofrånkomlig om de uppsatta målen skall kunna nås inom rimlig tid. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motionerna I: 351 och II: 391 om att ytterligare 3,5 milj. kr. beräknas för 50 nya tjänster inom den angivna sektorn.»

dels utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

»5. beträffande anslag till arbetsförmedlingen att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 351 och II: 389, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Arbetsförmedlingen* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under elfte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 175 100 000 kr.,»

5. beträffande *delegering av beslut om inskränkt service* av herrar Bohman (m), Wallmark (m), fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 11 börjar med »Angivna ärenden» och på s. 12 slutar med »annan ordning» bort ha följande lydelse:

»Ett beslut att inte erbjuda aktiv service eller att t. o. m. begränsa den löpande informationen i fråga om visst företags personalbehov måste grundas på en synnerligen grannliga prövning av objektiva klarlagda omständigheter, en prövning som måste vara likformig för hela riket och uppfattas som ett markant avsteg från eljest gällande principer. Sådana avsteg

bör inte få beslutas enbart mot bakgrund av lokala förhållanden. Ställning måste tas utifrån de bakom beslutet liggande, inte klart angivna syften som får antas spegla en disposition av otillräckliga resurser. Beslutanderätten bör därför enligt utskottets mening förbehållas arbetsmarknadsstyrelsen.»

dels utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

»6. beträffande delegering av beslut om inskränkt service att riksdagen med bifall till motionerna I: 285 och II: 319 såvitt nu är i fråga som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

6. beträffande *förmedling av arbetsobjekt* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärälund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Riksdagen har» och slutar med »sådan utredning» bort ha följande lydelse:

»I olika sammanhang har betonats värdet av att anpassning mellan skilda marknadstyper främjas med samtliga till buds stående medel. Samhällets på arbetskraftssidan väl stödda rörlighetsfrämjande åtgärder bör därför kunna kombineras även med en service i fråga om förmedling av arbetsobjekt till befintliga företag. Mot bakgrund av praktiska försök inom vissa sektorer av näringslivet kan det antas vara organisatoriskt genomförbart att använda den statliga arbetsmarknadsorganisationen och företagareföreningarna i sådant syfte. Fördelar skulle kunna uppnås inte blott i fråga om ett bättre tillvaratagande av produktionsresurserna över huvud taget utan även i samband med en aktiv lokaliseringpolitik. En utredning om organisationen av en sådan service bör därför snarast komma till stånd.»

dels utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

»7. beträffande förmedling av arbetsobjekt att riksdagen med bifall till motionerna I: 49 och II: 56 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

7. beträffande *s. k. månadsresor* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärälund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Utskottet avstyrker» och slutar med »års riksdag» bort ha följande lydelse:

»Erfarenheterna av det schabloniserade bortavistelsebidraget ger nu underlag för bedömningen att gällande regler om ersättning under de sex första månaderna med endast resekostnaden över 75 kr. inte fyller det uppsatta syftet att underlätta en nödtvungen omställning. Det belopp som en gång teoretiskt kan ha beräknats för resor i schablonbeloppet har inte fått avsedd

verkan. Enligt utskottets mening bör full ersättning utgå. Mot samma bakgrund och för att inte tidsåtgången skall förta resebidraget dess reella innehåll bör även flygresor ersättas enligt förslaget i arbetsmarknadsstyrelsens anslagsframställning och motionerna I: 351 och II: 389.»

dels utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

»8. beträffande s. k. månadsresor att riksdagen med bifall till motionerna I: 351 och II: 389 samt med avslag å motionerna I: 732 och II: 529, de två förstnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.»

8. beträffande *flyttningsbidrag för nyutbildade* av herrar Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Mundebo (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »denna del» bort ha följande lydelse:

»De arbetsmarknadsmässiga motiven kvarstår för att lämna respennning i första hand då lämplig anställning inte kan erhållas på utbildnings- eller hemorten. På detta sätt skulle de nyutbildade jämföras med dem som fått arbetsmarknadsutbildning. Förslaget i motionerna tillstyrks därför.»

dels utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

»9. beträffande flyttningsbidrag för nyutbildade att riksdagen med bifall till motionerna I: 351 och II: 389 samt II: 778, de två förstnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.»

9. beträffande *medelsberäkning för flyttningsbidrag* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Anslagsposten beräknas» och slutar med »departementschefens anslagsberäkning» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Motionsförslaget utgår från uppfattningen att behovet av medel för flyttningsbidrag inte kan beräknas öka under nästa budgetår. Utskottet delar denna mening, som grundas på den även enligt utskottets uppfattning riktiga förutsättningen att kraftfulla insatser för den regionalpolitiska verksamheten och sysselsättningsfrämjande åtgärder bör kunna motverka tendensen till ökande anspråk på flyttningsbidrag. Anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m. inrymmer emellertid medel även för sysselsättningskapande åtgärder m. m. där en viss osäkerhet i beräkningarna av naturliga skäl gör sig gällande. Anslaget bör därför inte räknas ner utan bibehållas vid föreslagen storlek.

Utskottet har tillhandahållits en redovisning för de förhållanden som avsetts belysta med den på s. 98 i statsrådsprotokollet intagna tabellen.»

10. beträffande *företagsutbildning* av herrar Bohman (m), Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Wallmark (m), Nils-Eric Gustafsson (cp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp), Wennerfors (m) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 14 som börjar med »Förslag om» och slutar med »avstyrks motionsyrkandena» bort ha följande lydelse:

»Förslag om lokaliseringsutbildning kommer att prövas senare. I fråga om övrig utbildning bör enligt utskottets mening huvudsyftet tillgodoses på det sätt som är lämpligast och effektivast. I många fall är en ökad utbildning inom företagen att föredra. En sådan utveckling kan främjas genom att statsbidraget höjs i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag. En sådan höjning påverkar inte kostnadsfördelningen mellan staten och företagen utan täcker bara en del av de företagskostnader som inte motsvaras av produktionsresultat. Samhällsvinsten av en sådan anordning torde vara uppenbar.»

dels utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

»13. beträffande företagsutbildning att riksdagen med bifall till motionerna I: 285 och II: 319 samt I: 351 och II: 389, samtliga såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

11. beträffande *vägarbeten som beredskapsarbete* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 16 som börjar med »Mot bakgrund» och slutar med »nr 6» bort ha följande lydelse:

»Vägplaneringen bör som annan statlig verksamhet fullgöras under beaktande även av regionpolitiska handlingslinjer. Vägbyggande och främst vägförbättringar i Norrland bör emellertid prioriteras även inom ramen för riktlinjer för beredskapsarbetenas inriktning, särskilt med hänsyn till dessa arbetens obestridda syfte att ge produktionsfrämjande arbetstillfällen i närheten av de arbetslösas bostadsort. Därmed ges ett effektivt stöd åt den sysselsättningskapande verksamheten i dessa delar av landet. Ett föreslaget uttalande bör därför knytas även till riksdagens behandling av beredskapsarbetenas inriktning. Detta skulle väl anknyta till den positiva hållning statsmakterna vid 1964 års beslut om riktlinjer för lokaliseringspolitik förklarar sig inta till en utbyggnad av det norrländska vägnätet.»

dels utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

»18. beträffande vägarbeten som beredskapsarbete att riksdagen med bifall till motionerna I: 696 och II: 814 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

12. beträffande *uppförande av industribyggnader m. m. som beredskapsarbete* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 16 som börjar med »Enligt utskottets» och slutar med »års riksdag» bort ha följande lydelse:

»Den nuvarande formella gränsdragningen mellan medelsanvändningen under olika anslag är svårförenlig med syftet att samordna skilda aktiviteter i regionalpolitiskt och arbetsmarknadsmässigt syfte. Ett sätt att överbrygga denna motsats kan vara att föreskriva samma kompetensfördelning mellan Kungl. Maj:t och arbetsmarknadsstyrelsen i fråga om beredskapsarbeten som i fråga om det nuvarande lokaliseringsstödet. Enligt utskottets mening bör en sådan administrativ förändring snarast genomföras.»

dels utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

»19. beträffande uppförande av industribyggnader m. m. som beredskapsarbete att riksdagen i anledning av motionerna I: 356 och II: 786 samt I: 361 och II: 759 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

13. beträffande *beredskapsarbeten inom jordbruket* av herrar Bohman (m), Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Wirtén (fp), Wallmark (m), Nils-Eric Gustafsson (cp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp), Wennerfors (m) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 17 som börjar med »Enligt vad» och slutar med »kunna lösas» bort ha följande lydelse:

»Valet av arbetsobjekt för beredskapsarbetena bör grundas på en bedömning av arbetenas angelägenhetsgrad och deras direkta och indirekta lokala arbetsmarknadsmässiga effekt — en princip som tillämpats t. ex. i fråga om bidrag för återväxtåtgärder. Med tillämpning av samma princip borde de miljövårdsåtgärder som ger lokal sysselsättning i främst glesbygdsområden ha fått vidgad användning och inte hindras av att arbetena tekniskt knyter an till jordbrukssektorn. Vidare bör ytterligare möjligheter öppnas att som beredskapsarbete utföra angelägna upprustningar av skogsbilvägar och mindre vägar samt gemensamma dikningsföretag, allt med eftersträvarvärda effekter på såväl kort som lång sikt.»

dels utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

»23. beträffande beredskapsarbeten inom jordbruket att riksdagen med bifall till motionen II: 754 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,»

14. beträffande *grunderna för bidrag till klientersättning* av herr Alm-gren (s).